

1. az dē ki.kē nē kwō.fō.gēl - of (jonger) : kwō.tfō.gēl  
- zi.n smē zē sXrik
2. ma.ənē vrint ez dē blumē gō. gītē
3. te.gēwō.rdēX spinē zē nēmi.ē as mē mafinē
4. grū.vēn es lastēX wærēk
5. op dā sXip kre.gē zē bēsXymēld bru.ēt
6. dē sXra.ənwærkēr ē. nē splintēr in za.ənē viņēr
7. dē sXipēr lēktē zen lypēn af
8. in dā fabrik es niks tē zi.
9. kum i. ma.ē kint kum
10. bō.ēs tapt ons fir pintē bi: | piņkēs |
11. briņd ons twi.ē kilo.ē kri.kē | krikskēs |
12. zemē gēva.ēvēnē dra. litēs wa.ən o.ētXēdrunke
13. a dra.iX nō ma.ē mē nē klipēr
14. kēm zenē kni. gēzi. - of (jonger) : gēze.
15. vastēnō.vēt - of : vastēlō.vēt - wat ni fā.il nīmi.ē  
gēvīt
16. ksem bla.ē dak mē ā.ilē ni mē.gēgō. zen
17. ik em et ni Xēdu. zēlē
18. dā.n datō afkumt
19. en spinēkup - en spinēkup - en alēfmō.n -
20. en muits - vērve.it - of : sXrik - en wa: - nē  
padēstuc:l - en o:X - nē vās - nē pypmēl
21. dā.nē kē.rēl dē.idē gi.ēlē wē.lēt fēXtē
22. ksal a pē.rēlkēs Xē.vē
23. iņēlantuc: fā.ēl a. sXē.pēn afbre.kē - of (zegs-  
m. 2) : afbre.kē
24. ē fa zē lē.vē nē ki.ē nēm bērt - of : bērt (2) -  
Xat
25. gē.f ma.ē twi.ē bri.ē sti:ənē - bri.ēdēr - dē bri.ētstē
26. dā standbēlt stō.tō nē mi.ē
27. dā.nē man ē.d ē lē.vē gēlak nē grū.ētēn i.ēr
28. lysefē.r ez in dēn ē.mēl ni Xēblē.vē
29. dē sXō.ēlkindērē zen mētē mister nō dē zi.ē  
gēwē.ēst
30. ikan - of : ikan - tōX ni kumē vai dak Xēri.ēt sen
31. dē bi.ēstē drinjkē gē.rē lē.ēzēmē.ēl
32. ai kani Xō wērēkē - zēj kē.ēl du. si.ēr
33. stēk nē ki nē stē.ēl in dā.nēm besum
34. ni.ē mētē kē.gēls wātēr nēmi.ē gēspelt
35. ē.la kēm al twi.ē ki.ērēn op a. gērū.ēpē
36. dē. pē.r es ni rē.ēp - dō zit nōX nē wītē ki.ēzēl in
37. zē zen ēwēX nō. tfēlt
38. zē.d ēm i.ēst sa.ē gelt Alpēn opdu.
39. a.i zalt nu.ēt ni fē.r briņē
40. zēš dēlēft fan ar mēlēkwa.ēt
41. dē man muit sēn vra. bēsXērēmē
42. in dē sXēldē zwymēn es Xēvu.ēr.lē.ēk
43. a ez ē.rēg omdat en stērēk es
44. wa.ēlē mu.ētē dō dēlēft fan emē - gē.ēlē dandēr  
ēlēft
45. Alēpta bē nē ki.ē upafē
46. onzē maitser esu vāt az ē vērēkē
47. zē sprinēj ondēr twaitstē vai en wadinj
48. dēn ovēn.i.r zal dēm bu.ēm grēfēlē
49. dūt i.stē vinstēr es to:ē
50. tēgēintē tiņkē vē dē vry.ēmēs - du.ēmēs - tlof -  
dē vespēs
51. en spra: - padēndrēk - ...
52. dē soldō.tēn smēn dē.i vra. ar u.ēr afXēsne.ē
53. zē vō.ēr (plat) - of : vō.dēr - ēd em zēs jō.r lanjk  
lō.tē nō tsXō.ēl gō.
54. kēm ēd em afXērō.ē zu.ē lō.ēt lanjstwō.tēr tē gō.ē
55. bli.ēkē vē.ēzē zi.d ē ni fā.ilanjk e.
56. ē.rē pōtē zēni fā.ēl wē.ēt
57. dēn o.ūvēpō.ēl stō. in dē sXa:
58. in mē.ēt ez et nōX tē kē.it om:stēm bal tē spē.lē
59. dēj kē.ēs Xē.fēd ē klē.ēr liXt ē
60. ai truk mētē stē.ēt fan tpe.ēt
61. in dā.nēn tā.ēt kwōmdē gē.ālēn i. alē jō.rēnō dē  
kērēmēs
62. dē pō.tēr za.ē dad onzē li.vēn i.ēr vulmukt es
63. gē zō:X ma.ē wēl mō gē sprukte.gē ma.ē nit
64. dē zwulēmē gōn vrymkumē
65. gōrē gē.ē vando.X ni mētē ku.ēt spē.lē
66. ē.itē za.ālēn u.ēk Xē.rē kē.ēs
67. zēnē mōtā.r es kapot - ai lē. stil
68. tēs nē wērēmēn dāXēwē.ēst zēn tēs nē zy:ten  
o.vēt
69. dā manēka lubērēvuits
70. dō ez em bēst in dē krō.ēk - of : kēstrol -
71. kwa. datē faktā.r - of : datēm bōj - nēm bri:f  
brōXt
72. kēm pa.ēn o ma.ēn ē.t
73. kan mē Xi.ēn dwē.zē minsēn um
74. nō vi.r y:rē spanē mē tpe.ēt in dē ny.f kē.ēr
75. kēm ē bēkē katē - van vai dē nu.ēm al
76. dē zō.ēn van dē kē.īnīņk ez uēk soldō.ēt Xēwē.ēst
77. wītē gē.ē gi.ēnē bō.ūXmō.kēr wu.ēnē
78. dē. ru.ēzēn smē lanjk dārēs
79. ik Xēly.f ēr niks fan - | ē wō.ūt |
80. tkinēkē wāš du.ēt i.sēt kustē du.ēpē
81. zen u.ērēn zēn zēn u.ēgē lu.ēpē
82. ā.r dōXtērken es mē ēnē kārēf nō dēm bōs Xō  
brē.mbe.zē trēkē
83. dōs nē spēt fan dē li.ēr
84. aē zētē zen strō.ūt o.ūpē
85. tfulēk suXt niks anēš as Xēlt zēn forty.ēn
86. ā.lē mōnt ēš dry.ēX fan dēn dāst
87. dā.nē wēX lup sXi.ēf - tēš alum lanjkō.
88. kōXt fē dē klāmēn en trumēl
89. dēm buk es Xēstārēvē van ēj kast in tē slike
90. zē li.kē was kat ēj gu:ē
91. in dē lumēr ez dbestē
92. nē sXātēr muit Xu. kuinē lunjkē
93. zy.k nē ki.ē nō ma.ēnēn u:ē
94. kwi.ēt ni wō dak ēmuit Xō zy:rkē
95. nē ku:lē kēldēr es Xu. fē tbi:
96. kmuist oēbluc:trinjkē fē stērēk tē wārē
97. kmuid i.ēstfujēr in dē stal vō.ērē
98. ma.ē brō.: was mō.ēX
99. dē mēlēkbū.r mōkt nē grū.ētēn tur
100. dā bō.ēstērmēlēk ez dyn zēn zō.ēr - sty:t ēr ēmē  
fērum
101. wa.ēlē za. dā.nē pyt kuinē vylen op en y:r
102. a ez op sēn ploits -
103. aē kum nu.ēt nē mōny:rtē lō:t
104. in itōlē zēndēr bērēgē dē fi. spē.vē
105. tē.rē dō. op dē:vē
106. tē bu.ēm emē zē styk fan dē bryXēvō.rē

107. gə muid ɔns faile nə ki.ə kumə kA.ərə
108. aəs fa lA.i.və gəkumə mɛ ɛŋ guj bas
109. dəj dA.i ɛz ɔ.ɛt by.kəna.it Xəmukt
110. ɛŋ gətraidə vra. muɪt kuinənɔ.ə
111. kəm i. gɛ-s Xəzu.ət - mɔ twas Xi.ə gu. sɔ.ət
112. dɛm bra.vər zɛ.tat nɔX tɛ di.r ɛs fɛi tɛ bə.və
113. bakə - iX bak - ga.ə bakt - aə bakt - bakt a.ə -  
of : bakt ən - wa.ə bakə - iX baktə - gaə baktə -  
aə baktə - wa.ə baktə - wa.ələn ɛmə gəbakə
114. bi.ə - iX bi.ə - ga.ə bit - a.ə bit - wa.ələ bi.ə -  
ga.ələ bit - bi.ə wa.ələ - iX buj - kəm gəbujə -  
buidə za.ələn u.ək
115. tɛz ə klain mɔ tɛz ə fa.ən
116. gə kuind i. a.rə kra.ɛgən ɔp də mɛt
117. aə Xɛzɛ.ɛtat ən ɔp ma.ə zal pa:zə
118. tma:sə za.ə dat ən gəla.ək a.
119. dɔ wɔ.rə va.əf pra.əzə
120. ɔndər da.nən a.ək li.ə vA.il i.əkələ
121. twɔ.tər zal gɔ zɔjə - tsɔid al
122. tu.ə ɛs nɔXrɔ.n - tɛs mɔ i.ɛst Xəmυ.ət
123. majenɛ.s mɔ.kə zə mɛtən dɔjər van ən a:r
124. da buməkə zal dɔ mujəla.əkuinə wasə
125. də pastu.ər ɛ. Xujə wa.ən
126. də dɔitsən ɛmən ɔns a.id ɔ.əs afXəbrant
127. tmelek sproit ɔ.ɛtən A.ər van də kuɟ
128. də kA.stər lɔit fɛi də krɔ.əsə
129. də bu.əmə van də krɔ.əwɔ.gə bɔ.igə van tXəwiXt
130. suməgə minɛ snytən ɛt ɔp
131. zəmən ɛm bla.it ɛŋ gra.it Xəsɔ.gə
132. də sa.ɪz ɛz ə bəkə fla:
133. də sni:ə lɛ.(i)tik
134. tɛs lɔŋk lɛ. dɔk aə nɔXɛzi. ɛm
135. ny.ɪpɔ.ɔt wat na. ən i.əl ny.f stat
136. du.ə - iX dynt - ga.ə dyrɛt - a.ə du.ɔgət - wa.ələ  
dynt - ga.ələ dytɛt - za.ələ dynt - iX dɛ.dɛt -  
ga.ələ dɛ.dɛt - a.ə dɛ.ɪgət - wa.ələn ɛmə da Xɛdɔ -  
ga.əlɪn ɛt Xɛdɔ. - za.ələn ɛmə da Xɛdɔ. - ɛmə kiX  
da Xɛdɔ.ə - dat ən da mɔ ən dɛ.i - dəsə da mɔ  
ən dɛə
137. du.əpə - ən du.əpkli.ət - də du.əpfɔnt -
138. dæse - a.ə dæst - aə dæstə - aɛ ɛ. Xɛdæsə
139. biɟə - iX biɟ - ga.ə biɟt - a.ə biɟt - wa.ə biɟə -  
ga.ələ biɟt - za.ələ biɟə - biɟt ən - buɟt ən -  
ik ɛm gəbu.ɟə
140. *Locale landmaten* : ən daXwant (25 a.) - ɛm  
buinder (1 ha.) - ən alɛf buinər (1/2 ha.)
141. *Waternamen* :

*De naam van deze gemeente in haar eigen dialect is lɛ.dəl*

*De inwoners heeten də manə va lɛ.dəl*

*Geen bijnaam.*

*Aantal inwoners op 31-12-34 : 2.127.*

*Taaltoestand.* De voornaamste wijken : tarəp - kuɟə (= Coisje - Koesje) - vrɛ.bɔs - tɛ.isəl - sintə fru.ənə (*Sinte Veronika*).

Het dialect van tɛ.isəl helt over naar Vossem. vrɛ.bɔs verschilt ook eenigszins met het centrum. In beide gehuchten zegt men : a.it en a:t (*hout*). Fransch hoort men op het kasteel. Buiten de school hoort men ook reeds enkelen beschaafd Nederlandsch spreken. De bevolking spreekt dialect.

Leefdaal is vooral een landbouwgemeente.

Ongeveer honderd werklieden gaan elders werken ; vooral naar Brussel en ook naar Leuven.

*Zegslieden.* 1. R. Buckenhoudt ; 61 j. ; winkelier ; hier geboren ; V. van hier, M. van Erps-Kwerps ; heeft hier steeds verbleven en spreekt altijd dialect (centrum).

2. Zijn zoon : Joris ; 21 j. ; student ; hier geboren ; M. van hier ; heeft hier steeds verbleven en spreekt met de inwoners gewoonlijk dialect (centrum).